

Fjernvarmesektorens effektivitet under lup

DFF deltog i høringskonference for at give sit syn på en ny rapport, der mener at kunne påvise store muligheder for effektiviseringer i fjernvarmesektoren.

EFFEKTIVISERING

Af journalist Flemming Rasmussen, DFF

Der var bred enighed om de gode intentioner og løfterne om at fortsætte en positiv og konstruktiv dialog, da Energistyrelsen og Konkurrencestyrelsen den 17. juni var vært for en høringskonference.

Anledningen var de to styrelser rapport med den lovende titel "Effektivisering af Fjernvarmesektoren", der en uges tid forinden var blevet offentliggjort på Internettet. Konferencen foregik som en paneldebat, der ud over DFF havde deltagelse af Energi E2, CTR og Forbrugerrådet. I salen var op imod 60 folk fra fjernvarmebranchen, energisektoren og de to styrelser til stede.

Men da de indledende bemærkninger om gode intentioner og samarbejde var overstået, var der nok at diskutere omkring den aktuelle rapport. Kontorchef i Energistyrelsen, Flemming G. Jørgensen, præsenterede rapportens hovedtræk for forsamlingen og sluttede af med at sammenfatte sit budskab til branchen således:

- Hank op i jer selv og kom i gang. Det gælder ikke mindst med arbejdet omkring en fælles kontoplan og dermed sammenlignelige regnskaber. Men det gælder også om at få endnu bedre styr på aktiviteter ude på værkerne.

Fire grupper af forslag

Den rapport, det hele handler om, er skrevet af en arbejdsgruppe under

Økonomi- og Erhvervsministeriet. Udgangspunktet for den er regeringens oplæg om "liberalisering af energimarkedet". Rapporten består af en større baggrundsdel og et mere overskueligt idékatalog, der sammenfatter de forslag, arbejdsgruppen er kommet frem til, og baggrunden for dem.

Ideerne er samlet i fire overordnede grupper med overskrifterne "flere leverandører på markedet", "frit forbrugervalg", "effektiv prisregulering" og "mere enkle regler". Ud fra de kategorier er der så en række ideer eller forslag til, hvordan disse mål kan opnås. Fælles for dem er, at rapporten tager udgangspunkt i den tanke, at fjernvarmesektoren er en monopolpræget branche uden de store incitamenter til konkurrence og dermed en mere effektiv drift.

Tredjepartsadgang

Derfor handler flere af forslagene om at skaffe mere konkurrence i branchen, underforstået at det vil føre til effektiviseringer. Et af de forslag er at skabe øget mulighed for tredjepartsadgang (TPA). TPA betyder, at producenter af fjernvarme og fjernvarmeselskaber mod betaling kan få adgang til andre varmforsyningers net og dermed konkurrere om forbrugers gunst.

Formålet med at skabe bedre mulighed for TPA er således at øge konkurrencen om at levere varme til en god pris og på den måde tilskynde branchen til effektiviseringer. Det skal

ifølge rapportens forslag ske ved at ændre loven, så der bliver pligt for nettets ejere til at forhandle om TPA. I øjeblikket er det sådan, at der ikke lovmæssigt er noget til hinder for TPA - men omvendt heller ingen pligt til at tilbyde det. Med en lovmæssig pligt til at forhandle TPA håber rapportens forfattere at skabe større incitament til konkurrence.

Flere af deltagerne ved konferencen pegede dog på problemer med TPA, blandt dem var Inga Thorup, direktør for CTR.

- Det er ikke indlysende, hvad man får ud af en pligt om forhandlet TPA. Det giver for eksempel kun mening, hvis der er konkurrence på produktionsen, og TPA vil kun være effektiv med mange udbydere og aftagere. Ingen af disse forudsætninger er til stede, konstaterede hun.

Dermed hentyder Inga Thorup til, at antallet af udbydere og modtagere inden for fjernvarmesektoren nærmest giver sig selv. Det vil i hvert fald være højst usandsynligt, at en investor beslutter sig for at bygge et nyt kostbart værk et sted i Danmark med henblik på at konkurrere via TPA. Gevinsten er med andre ord svær at få øje på, og netop dette forhold medfører endnu et kritikpunkt fra Inga Thorup.

TPA kan ende som en omfordeling til fordel for producenterne samt eventuelle storforbrugere, og der vil ske det, at prisen vil indstille sig på den dyreste enhed, fordi man vil komme

ud og konkurrere på priserne i spidsbelastningsperioder, hvor varmen er dyr at producere. Alle disse forhold må man gøre sig klart, inden man indfører TPA, pointerede hun.

Også DFF-direktør Jørgen G. Jørgensen var forbeholden over for idéen. Især fordi TPA ifølge DFF ikke nødvendigvis vil gavne forsyningssikkerheden.

Peter Lemming Jacobsen fra Elsam påpegede endnu et problem med TPA fra sin plads blandt tilhørerne, nemlig det, at man er nødt til at kigge på forsyningspligten, hvis man indfører TPA. Hvis der er flere udbydere af varme, er man retfærdigvis nødt til at give producenten mulighed for at komme ud af forsyningspligten.

Tilslutningspligt

Tilslutningspligten har traditionelt været en markant del af fundamentet under mange fjernvarmeværker. Argumentet i rapporten er imidlertid, at tilslutningspligten havde sin berettigelse i den tid, hvor man skulle opbygge værker og en tryk økonomi under dem. Derfor foreslås det i idékataloget, at myndighederne bør overveje at ophæve tilslutningspligten i de områder, hvor fjernvarmen er veletableret.

Forbrugeren skal dermed have et frit valg af opvarmningsform. Tanken er, at det skal presse fjernvarmebranchen til at blive mere effektiv, så den fortsat kan tilbyde en attraktiv vare – selv i konkurrence med de nye muligheder, forbrugerne vil få.

Politisk medarbejder i Forbrugerrådet, Anders Hjort Jensen, havde også en plads i panelet ved høringskonferencen i København, og han benyttede blandt andet sin taletid til at advare mod uheldige konsekvenser ved at ophæve tilslutningspligten. Hans pointe var, at det frie valg for den enkelte ikke må gå ud over økonomien for fællesskabet.

Også DFF er bekymret over det faktum, at hver eneste forbruger, der forlader fællesskabet omkring et fjern-

varmenet, vil påvirke økonomien for alle andre.

Overskudsvarme og prislofter

Et andet centralt diskussionsemne ved høringskonferencen blev rapportens forslag om prislofter. Idéen er, at indføre et prisloft på varmeprisen baseret på historiske priser - et prisloft, der omfatter de kraftvarmeværker, som er udsat for konkurrence på elsidens. Prisen vil ifølge dette forslag blive lagt fast på et bestemt niveau efter en historisk pris.

Problemet med den nuværende situation er, at kraftvarmeværker er presset hårdt på elprisen, da elmarkedet er liberaliseret. Det kan gå ud over varmeprisen, fordi det er nærliggende at overføre udgifter til varmesiden med dens ikke-liberaliserede marked med en højere pris til følge.

Et prisloft skal forhindre dette og skabe en mere fair balance mellem el- og varmesiden på disse kraftvarmeværker.

Der er imidlertid flere problemer med prislofterne. Det helt centrale er, at det er en meget svær kunst at sætte prisen rigtigt. Og det blev da også til flere kommentarer fra salen på den konto. Således også fra paneldeltager og produktionschef ved Energi E2, Kjeld Oksbjerg, der ytrede bekymringer over den idé.

- Det vil helt automatisk ende i enten en politisk uacceptabel høj fortjeneste eller et driftsunderskud, mente Kjeld Oksbjerg, der i den anledning savnede en mere præcis definition på prislofter, som rapportens forfattere forestillede sig dem i funktion.

Overskudsvarmen skal bruges

Et af de punkter i rapportens idékatalog, der derimod ikke var genstand for diskussion ved høringskonferencen var, at der er mulighed for at få mere ud af industriens overskudsvarme. Rapportens forfattere ser både den uudnyttede varme som et incitament til konkurrence og effektivisering samt en naturlig energibe-

sparelse, fordi varmen i øjeblikket går til spilde.

Rapporten beskriver dog også flere barrierer, der i øjeblikket forhindrer en bedre udnyttelse af industriel overskudsvarme. Den mest markante er den nuværende afgiftsstruktur, der vil være kompliceret at ændre på, uden at det samtidig får negative konsekvenser. Men rapporten peger dog på, at der allerede nu er mulighed for at gøre det bedre, for eksempel via information om emnet. DFF anerkender dette potentiale, har erklæret sig villig til at kigge på problemstillingen og håber at blive inddraget i fremtidige bestræbelser på dette område.

Regnskaber og kontoplan

Benchmarking er et nøgleord i den aktuelle rapport. I hvert fald i de beregninger, den lægger til grund for sine konklusioner - mere om det senere. Centralt er dog, at rapporten selv peger på nødvendigheden af sammenlignelige regnskaber og en ensartet kontoplan som vigtige forudsætninger for troværdige benchmarkinganalyser. Benchmarking betyder kort fortalt, at man sammenligner en række nøgletal med henblik på at vise, hvordan de forskellige aktører kan rangordnes. Det kan i teorien bruges til at finde ud af, hvor der er plads til forbedringer hos den enkelte, men ikke hvordan de opnås.

DFF-direktør Jørgen G. Jørgensen benyttede lejligheden ved høringskonferencen i København til at understrege, at DFF allerede er i fuld gang med at etablere grundlaget for sådanne troværdige analyser, nemlig ved hjælp af den fælles kontoplan, som foreløbig 107 fjernvarmeværker har tilsluttet sig. Han tilføjede, at DFF forventer, at langt de fleste af DFF's cirka 400 medlemmer tilslutter sig kontoplanen inden for en kort årrække.

Lidt i samme boldgade opfordres der i rapporten til øget brug af driftsfællesskaber, udliciteringer og samarbejde. Men også her er DFF allerede godt

(Fortsættes side 12)

(Fortsat fra side 11)

i gang med arbejdet, argumenterede Jørgen G. Jørgensen. Af de 299 fjernvarmeværker, der afregnes via DFF-EDB's system bliver 59, svarende til cirka 20 procent, administreret af et andet værk eller en virksomhed. Andre former for driftssamarbejde er allerede udbredt i branchen.

Rapportens forfattere har dog også valgt at beskæftige sig med, hvad myndighederne selv kan gøre for at skabe en mere effektiv fjernvarmesektor. Her handler det om at skaffe mere enkle regler for branchen. Det er for eksempel blevet til et forslag om at ændre i projektbekendtgørelsen i forbindelse med mindre projekter, så der kan ses bort fra samfundsøkonomiske vurderinger. Tilsvarende foreslås det at lempe lidt på loven, så det - efter forhandling med ministeren - bliver muligt at se bort fra samfundsøkonomiske vurderinger ved nye projekter.

Rapporten: Milliard kan spares

Rapportens talmæssige konklusion er, at der i fjernvarmebranchen som helhed er et potentiale for effektivisering, der kan give en besparelse på op imod en milliard kroner årligt. Det dramatiske tal når forfatterne frem til gennem en benchmarkinganalyse af fjernvarmesektoren. Netop denne benchmarking var et af hovedpunkterne fra DFF's direktør, Jørgen G. Jørgensen, da han fik ordet for at kommentere rapporten.

- Potentialet er voldsomt overvurderet, fordi det hviler på et teoretisk tvivlsomt grundlag. Beregningerne er lavet på et datamæssigt tyndt fundament, og konklusionen er helt ude i hampen - for at bruge et mildt udtryk. Det sætter en urealistisk dagsorden, fordi DFF allerede har masser af projekter i gang. Branchens eget arbejde og de resultater, den allerede har skabt, bliver kraftigt kompromitteret af, at rapporten slynger om sig med useriøse påstande, lød det fra Jørgen G. Jørgensen.

Hans skarpe udfald mod bereg-

ningsgrundlaget i rapporten skyldes en række forhold. I analysen tages udgangspunkt i ni effektive værker, og forenklet set siger resultatet, hvor meget der kan effektiviseres, hvis alle værker var lige så effektive. Beregningsgrundlaget tager ikke højde for de mange forskellige værker har - blandt andet producerer ingen af de ni værker, el og produktionen sker enten på biomasse eller via varmekøb, endelig er to af værkerne barmarksværker med et kun 10 år gammelt ledningsnet, der ikke kræver nævneværdig vedligeholdelse på nuværende tidspunkt. I rapporten har forfatterne da også prøvet at inddele værkerne i tre groftskårne grupper og allerede her svandt effektiviseringspotentialet ind til 2/3. Ifølge DFF kan en troværdig benchmarkanalyse først laves, når alle værker bruger samme kontoplan.

Dialog forude

Trods de kritiske bemærkninger roste Jørgen G. Jørgensen rapporten, fordi

den er et eksempel på, at samfundet ønsker at se på fjernvarmesektoren.

Han pointerede samtidig, at DFF naturligvis fortsat er interesseret i at indgå som en seriøs og konstruktiv partner i arbejdet frem mod en endnu mere effektiv fjernvarmesektor.

Efter et par timers paneldebat med den flotte udsigt fra Energistyrelsens vinduer ud over Langelinie som baggrundstæppe afsluttede kontorchef fra Energistyrelsen, Flemming G. Jørgensen, seancen. Det foregik i samme optimistiske tone, som han indledte med - nemlig ved at konstatere, at alle parter da trods alt var enige om sigtet: En effektiv fjernvarmesektor.

Proceduren er nu, at de inviterede høringsparter har frem til den 9. august til at indsende et skriftligt hørings svar.

Læs også lederen side 3.

EFFEKTIVISERING AF SEKTOREN

EFFEKTIVISERING AF SEKTOREN

Rapport: "Effektivisering af fjernvarmesektoren"

Rapportens konklusion: Der kan spares mellem 600 millioner og en milliard i fjernvarmesektoren ved hjælp af effektiviseringer.

Rapportens idéer til, hvordan det kan opfyldes:

1. **Flere leverandører på markedet.**
  - a. Tredjepartsadgang
  - b. Overskudsvarme fra industrien
2. **Frit forbrugervalg**
  - a. Hel/delvis ophævelse af tilslutningspligten
3. **Effektiv prisregulering**
  - a. Historiske prislofter
  - b. Ens regnskaber og kontoplan
  - c. Øget erfaringsudveksling, driftssamarbejde, fusioner og udbud.
4. **Regelforenkling**
  - a. Ændring af projektbekendtgørelsen
  - b. Nyt vejledningsmateriale
  - c. Lempelse af samfundsøkonomiske krav for nye projekter
  - d. Løbende dialog med kommuner og værker om varme planlægning

Rapporten kan ses på Energistyrelsens hjemmeside www.ens.dk